

СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ

12.
СТРАНА

Школска година с рекордним бројем ђака

Интервју: Никола Ђенеш

5.
СТРАНА

Дешчани прославили храмовну славу

7.
СТРАНА

Ковинско-ловранске свечаности

7.
СТРАНА

ПОЛИТИКА

Мађарска мења законодавство о избељлицама

Припремљен оквир за враћање миграната у Србију

После усвајања нових законских амандмана, ових дана, Мађарска на лицу места може да упути натраг у Србију све илегалне мигранте који су из ње дошли, с обзиром да ју је сврстала у „треће сигурне земље“

У Србију ће бити враћени готово сви мигранти који су преко ње ушли у Мађарску, што ће бити практично озакончено чим средином месеца парламент усвоји нове амандмане на закон о азилантима. Тако је осим оградe на граници, влада учинила кораке и у правном смислу, како би зауставила огроман прилив миграната међу којима је, како се испоставило само десетак одсто Сиријаца директно угрожених ратом.

Недавно је мађарска влада усвојила нову листу „трећих сигурних зема-

ља“, у коју је, кад је реч о тражиоцима азила, укључила и Србију. На основу новог амандмана, мађарска канцеларија за имиграцију може да одбаци све тражиоце азила који су у Мађарску пристигли преко „треће сигурне земље“, што ће важити, пре свега, за 99 одсто миграната који су стигли преко српско-мађарске границе.

Влада Виктора Орбана је још у јуну упутила писмо свим грађанима Мађарске са упитником о политици према мигрантима, на који треба да одговоре и врате га. Орбан је то на-

Виктор Орбан о мигрантској кризи:

Европљани ускоро мањина на свом континенту

„Сада говоримо о стотинама и хиљадама миграната, али наредне године ћемо говорити о милионима и томе нема краја“, изјавио је Виктор Орбан на Радију „Кошут“

„Прилив имиграната у Европу је бесконачан и уколико Европска унија не заштити своје границе, на десетине милиона нових имиграната би могло да дође“, рекао је премијер Мађарске Виктор Орбан.

„Реалност је да Европи прети масовни прилив људи: на десетине милиона људи би могло да дође у Европу“, изјавио је Орбан мађарском државном Радију „Кошут“.

Он је рекао да ћемо „изненада схватити да смо ми мањина на сопственом континенту“ и затражио од Европе да „покаже снагу у заштити својих граница“.

Он је истакао да између Мађарске и ЕУ постоје разлике у ставовима, јер већина европских лидера сматра да свакоме треба дозволити да уђе у Европу.

„Уколико свакога пустимо, то ће значити крај Европе“, рекао је мађарски премијер. ■

звао „националним консултацијама“. Међутим, резултати тог „референдума у покушају“ нису објављени, јер је веома мали број људи вратио листић са попуњеним одговорима. У међувремену је рок за објављивање резултата продужен, а променила су се и правила, па је дозвољено и гласање преко интернета.

Иначе, познаваоци безбедносних прилика на Косову тврде да би Исламска држава (ИД) могла имати мотив да формира тзв. балканску ИД, пренеси Радио Слободна Европа (РСЕ). Екстремистички и терористички покрети, базирани на верским интерпретацијама, могу да искористе балканске мотиве, укључујући и Косово, за стварање једне терористичке групе. Бурим Рамадани, бивши косовски посланик, верује да Исламска држава може да искористи међуетничке мотиве с екстремистичким, исламским идеологијама, који су присутни на Балкану.

– ИД и остале организације које

функционишу на овај начин, могу да искористе ову ситуацију и тако креирају, условно речено, „балкански ИД“. Балкан је сам по себи подељен: постоје међуетничке и политичке тензије, а међудржавни сукоби су и даље отворени. Ово је главни ризик на Балкану – наводи он.

Слично мишљење има и Нуредин Ибиши, члан скупштинског Одбора за унутрашња питања Косова, наводећи да милитантна група може да искористи тренутно стање на Балкану, а поготово на Косову.

– Сматрам да се они могу инфилтрирати и створити свој систем – наглашава Ибиши.

У последњем извештају Стејт департмента о борби против тероризма у свету у 2014, оцењено је да на Косову постоје растуће претње од исламског екстремизма, наводи РСЕ.

Иначе, око 300 особа са Косова учествовало је у ратовима у Сирији или Ираку. ■

Милорад Пуповац, лидер Срба у Хрватској:

Ово што ради Колинда, ни Туђман не би радио

Милорад Пуповац

У време Туђмана, каже Пуповац, тешко да би неко покренуо петицију за враћање усташког војничког поздрава „За дом спремно“.

концертима и политичким скуповима – навео је он у интервјуу за београдски недељник.

То је, каже Пуповац, део кампање који постоји још од времена преди-

„У неким сферама, у Хрватској је на делу више од туђманизације. Неки људи иду даље и од самог Фрање Туђмана и раде неке ствари које ни он не би радио“, каже председник Српског националног већа и заступник у Сабору, Милорад Пуповац

– Нити би то смео, нити би то покушао. Независно од тога што се у Хрватској у његово време раширило насиље према Србима и што је било разних неприхватљивих Туђманових потеза, али није било оволиког отвореног скандирања против Срба на

зборне промоције и инаугурације Колинде Грабар-Китаровић.

– Тешко бисте могли замислити Туђмана како доводи свештеника да освети председнички уред или Туђмана који би се на такав начин одрекао Јосипа Броза Тита – рекао је он, упозоравајући да ће ако ХДЗ освоји власт, они бити одговорни као држава, а не само као странка за стање мањинских права у Хрватској.

– Уколико настави овако као последње три године, у случају да освоји власт, биће то проблем за Хр-

ватску, далеко већи него што је био за време владе Зорана Милановића. А ко ће победити на изборима у Хрватској, то се још не може рећи. Доста је ту осцилација, ХДЗ није без шанси, али није више ни сигуран у победу – рекао је Пуповац.

Упитан колико очигледан „шум на везама“ између председника Томислава Николића и Колинде Грабар-Китаровић утиче на продубљивање јаза између Србије и Хрватске, Пуповац је рекао да Китаровићева и Николић очито немају комуникације.

– И тај мањак оставља простор за поруке које не доприносе томе да се државе боље разумеју, да се дође до неке врсте разговора о спорним критичним моментима, посебно око те политике сећања која продубљује сукобе и нетрпељивост – рекао је Пуповац. ■

Истраживање „Стратфора“

АКТУЕЛНО

Мигрантска криза пољуљала Шенгенски споразум

Земље чланице ће у наредним годинама тражити да им се дају повећана овлашћења и дискреција у погледу поновног увођења граничних контрола”, наводи се у анализи „Стратфора“ која је у целости објављена на порталу ЕурАктив.

„Чланице ЕУ у северној Европи ће се такође залагати за суспензију или чак искључење земаља на спољним границама ЕУ за које се сматра да не успевају ефикасно да контролишу границе”, наводи се у анализи.

Додаје се да ће као последица тога, нове чланице ЕУ тешко моћи да уђу у Шенгенску зону, док ће отпор дела земаља да у Шенген прихвате државе попут Румуније и Бугарске, које су у Европској унији скоро деценију, али још чекају да се прикључе Шенгенском простору, постати савим уобичајена ствар.

„Чак и уколико изостане права реформа Шенгенског споразума, земље чланице ће наставити да повећавају полицијске контроле на железничким и аутобуским станицама и на аеродромима”, наводи се у анализи, уз

подсећање да више земаља већ примењује повремене полицијске контроле на возовима и аутобусима и оцену да ће та пракса вероватно бити све распрострањенија.

У анализи Европа разматра измене Шенгенског споразума истиче се да, иако се Шенгенски споразум не може поистоветити са начелом слободног кретања, будући да сваки грађанин ЕУ има право да прелази у друге чланице и у њима борави независно од тога да ли постоје граничне контроле или не, слабљење тог споразума може да нашкоди начелу слободног кретања.

„Шенгенски споразум је направљен да ојача слободно кретање људи и створи континент без граница. Реформе Шенгенског споразума до којих ће вероватно доћи, нашкодиће том основном начелу”, наводи се у анализи.

Додаје се да би то могло да води ка нарушавању и других слобода које су у основи интеграција.

„Највећа претња Европској унији је да би слабљење слободног кретања

Шенгенски споразум, којим су укинуте граничне контроле у 26 европских земаља биће измењен, оцењује позната истраживачка кућа „Стратфор”, али додаје и да нарушавање слободе кретања, у том случају, представља опасност за будућност уније у садашњем облику

људи могло да претходи слабљењу слободног кретања робе, а то би могло да означи крај Европске уније у садашњем облику”, наводи се у анализи.

Као најзначајнији узроци за промене, наводе се слаба привреда и појачани прилив избеглица, уз објашњење да су и Шенгенски споразум, као и зона евра, примењивани 90-их година, у тренутку када су постојали изгледи за трајни економски просперитет, а хладни рат био је окончан, па су земље чланице биле вољне да се

одрекну суверенитета у неким областима.

„Ово није први пут да се преиспитује Шенгенски споразум, али владе и политичке групе широм Европе, услед комбинације растућег броја тражилаца азила, јачих националистичких партија (које су последица недовољно јаке економије) и крхког економског опоравка, траже промену, а у неким случајевима и поништавање Шенгенског споразума”, наводи се у анализи.

СНН

Реч уредника

КАКО САМ ПОСТАО СУМЊИВО ЛИЦЕ

Оталасима миграната који управо запљускују и наш континент и наше улице, знамо готово све — или мислимо да знамо: и зашто су ту; и ко им је уништио домовину; и ко је према њима „хуман”, а ко „нехуман”; и ко и зашто не жели да их прими, а ко и зашто то жели; и где они желе да оду и настане се и зашто, а где и зашто не желе... Одговори на ова питања су, чини се, врло једноставни. Ваљда зато што су и питања таква.

Међутим, када се дође до тренутка да ти одговори треба да буду и изречени, међу онима који их дају по правилу наступа потпуна какофонија. Она неретко бива преплављена и изливом дубоких емоција, на које се, опет, гледа веома различито. И тако у круг...

И о онемо што се последњих дана дешавало и дешава на улицама Будимпеште, на мађарским пругама и пу-

тевима, такође знамо много, али свој суд о њима доносимо у зависности од диоптрије и боје наочара кроз које посматрамо те слике. Наочаре те врсте обично нисмо ни желели, а по најмање их бирали сами. Штавише, многи од нас и не знају да их уопште носе. Јер, и боју стакла и јачину ди-

оптрије добијамо од других — најчешће од медија које преферирамо, неинформисани о томе који светски и локални лобији их имају у својој власти.

Недавно сам се са једним пријатељем, кога иначе сматрам мудрим и хуманим човеком, споречкао управо око тога ко је у свему овоме „крив”, а ко „прав”; ко је у читавој овој папазанији успео да прозре праве намере кретања тзв. „мигрантске кризе” и ко се према придошлицама из северноафричких и блискоисточних земаља односи хумано, а ко нехумао.

Мислим да нисам успео да га убедим да није нехумано то што сам, колико сам могао, дизао свој глас против рушилачких акција Америке и њених помагача, када је људима који нам сада долазе страдало готово све што су имали. У то време, фирма у којој мој пријатељ ради,

обилато је финансирала ове акције и аплаудирала рушењу блискоисточних фабрика, школа, нафтних платформи, које је чињено у циљу „извоза демократије”.

Нисам га убедио ни да је масовна сеоба из тих крајева резултат управо тих акција и да је пројекат креиран на оним местима која нама „обичнима”, нису блиска.

И на крају, оставио сам га да верује да је хуманост то што је, не тако давно, и он сам аплаудирао тријумфалом надирању бомбинг-демократије у арапски свет, а сада у име своје фирме, која је у томе учествовала, жртвама такве „демократије” које би да настане богатије делове Европе, дели сендвиче по улицама Будимпеште, а фотографије о тој својој „хуманости” поставља на Фејсбук.

Ништа од тога ми није пошло за руком, а узалудно је било и доказивање да нисам „бездушник”, само зато што то не чиним на начин свима видљив.

Драган Јаковљевић

ДРУШТВО

Усїех санїовачкої хармоникаша

Зоран Барић трећепласирани на такмичењу у Соко Бањи

Такмичење најбољих хармоникаша из Србије и расејања и ове године је окупило многобројне инструменталисте, који су претходно морали да испуне строге критеријуме и прођу кроз предтакмичење. Међу учесницима се у сениорској категорији нашао се и Зоран Барић, хармоникаш из Сантова. Он је на овај начин постао први учесник из Мађарске у дугој историји овог реномираног фестивала.

Познати хармоникаш се на фестивалу у Сокобањи представио на најбољи могући начин и показао право музичко умеће. Жири у саставу: Драгиша Милановић, Радован Марић и Горан Јекнић, на крају надметања доделио му је трећу награду.

Уметник на хармоници из Мађарске је, према показаном умећу и оцени жирија, тренутно у самом врху виртуоза на овом инструменту

Тродневни фестивал у Сокобањи пратило је неколико десетина хиљада гледалаца. Такмичили су се учесници различитих узраста, а сви они су се у центру Сокобање представили публици у пратњи оркестра Александра Живановића, победника „Прве хармонике – Сокобања 2013.“

Зоран Барић је извео веома шаролик реперто-

ар и доказао да је мајстор свог заната. Треће место га је веома обрадовало, а до тог високог пласмана стигао је одмеривши снаге са најбољим инструменталистима.

– Посебну захвалност дугујем Мићи Јанковићу, шефу Великог народног оркестра РТВ Војводине, који ми је стручно много помогао

да напредујем, као и Радовану Марићу, који му је, такође, давао корисне инструкције – каже Зоран, који често наступа заједно са својим братом.

Фестивал „Прва хармоника – Сокобања 2015“ одржан је по 53. пут, под покровитељством Општине Сокобања и уз подршку Организације за туризам и културу овог града.

Зоран Барић је, иначе, две године подучавао хармоникаше на Тамбурашком кампу у Десци, где је радила и хармоникашка секција.

Овај младић каже да много вежба, како би, можда, једнога дана успео да сними и свој компакт диск. Уз честитке за освојену награду у Сокобањи, пожелимо му и остварење ових снова.

П. М.

Клујско дружење у Мохачу

Све о шаху – и око њега

Предавање о шаху, његовом историјату и најпознатијим шампионима, одржао је Бранко Михаљевић, професор у пензији и пасионирани шахиста

Због бројних традиционалних програма у Мохачу, руководство Српске читаонице и чланови Самоуправе Срба у Мохачу, одлучили су да августовско клупско дружење, уместо треће суботе у месецу, одрже недељу дана раније.

Клупска приредба састојала се из два дела. Најпре је у порти светиње куван пасуљ у глиненој посуди, а по-

том је одржано и предавање. У гастрономско-забавном подухвату опробали су се и мушкарци, па је тим од пет куvara и куvariца, спремао ово укусно јело.

Одржано је и занимљиво предавање, а у улози предавача био је Бранко Михаљевић, професор у пензији и врсни шахиста, члан месног Шаховског клуба. Он је публику најпре

упознао са историјатом шаха који потиче из Индије, а затим је говорио о истакнутим шахистима који су обележили одређене епохе овог спорта. Међу њима је, наравно, издвојио српске и мађарске шахисте. Уследила су бројна питања везана за шах на која је Михаљевић одговарао.

Дружење је настављено сервирањем укусног пасуља и потрајало је до вечерњих сати. Следеће клупско дружење биће одржано овог месеца уз наступ Српског позоришта из Мађарске.

П. М.

Необичан хоби колекционара из Сантова

Зидајући куће постао сакупљач цигала

У Дому културе у Сантову отворена је изложба експоната и радова знаменитих Сантовчана.

Међу излагачима се, својом колекцијом старих цигала, представио и сакупљач Томислав Десечар

Овај млади колекционар, родом је из Сантова, који данас живи у Батмоноштору где се бави и својим необичним хобијем – сакупљањем цигала. Томислав је до сада успео да оформи колекцију од 5000 комада цигала.

Љубав према циглама траје већ годинама, а све је почело 1997. године када је, као дечак, са оцем Савом Десечарем, ишао да ради зидарске послове током лета и почео да сакупља комадиће зидарског материјала.

Тај сакупљачки занос израстао је у опсесију која је пре осам година резултирала и оснивањем удружења

колекционара цигала са ознакама „Монархија“. Међу иницијаторима и оснивачима је био и Томислав Десечар, који је заједно са својим колегама покренуо каталог цигала са ознаком. Ово удружење често приређује изложбе.

То је био и повод да организатори приредбе о знаменитим Сантовчанима позову и Томислава Десечара, који је треће суботе августа месеца, у месном Дому културе, изложио готово 200 својих цигала. Колекција обухвата 5000 комада означених цигала из бројних крајева света. Било је ту, на пример, цигала из Индије, Шпаније и других делова света, а последњи комад донео је из Гуче, када је боравио на Сабору трубаца.

Томислав је у својој кући направио изложбени зид, а оне цигле које нису нашле своје место овде, доспеле су на таван који је такође адаптиран. Колекција обухвата црквене, племићке, фабричке цигле, као и оне са породичним именом.

Десечар каже да ово није лак хоби. На основу ознака треба испитати порекло цигле, што често подразумева одлазак у музеје и архиве. Истраживачки рад свакако је потребан и за писање стручних чланака.

Публика у Сантову стекла је увид у делић живота овог колекционара, који се већ сада припрема за изложбу у октобру или новембру месецу, у Баји. Тада ће, заједно са још једним колегом, изложити цигле везане за Калачку бискупију.

Са свима онима које интересује сакупљање цигала, Томислав ће радо поделити своја искуства, доживљаје и наравно, по неку циглу.

Предраг Мандић

Никола Ђенеш-Екбауер, директор Српске основне школе у Батањи

ИНТЕРВЈУ

Добићемо фискултурну салу и проширити школску зграду

Некада, као школарац, Никола Ђенеш-Екбауер није ни сањао да ће једнога дана постати директор српске васпитно-образовне институције у Батањи, у којој је провео године свог детињства. Ипак, он је од децембра 2014. године на челу ове мале „армије“ ђака, која се поред марљивог учења труди и да очува своје корене и идентитет.

Одрастао је у мешовитој српско мађарској породици, која је настојала да изгради хармоничан однос између две културе. Након завршене средње школе у свом родном граду, школовање је наставио у Геделеу, где је стекао диплому наставника историје и географије. После вишегодишњег рада у Будимпешти и Сегедину, живот га је поново вратио у родну Батању, у Српску основну школу, где је почео да ради као наставник историје и географије, а неколико година затим постао је и заменик директора. У школи је упознао и своју садашњу супругу Станиславу, са којом се труди да допринесе српској заједници у Батањи.

У школи је у последњих неколико година повећан број ученика и полазника забавишта. Да ли мислите да ће се то наставити и у будућности?

– Надам се да хоће, мада је из године у годину све теже одржати тај ниво. Становништво из Батање одлази у иностранство или у веће градове, у потрази за послом. Демографски подаци који говоре о броју рођених опадају. Ипак, ми смо својим радом и залагањем у забавишту и школи, успели да се изборимо за „добар глас“, тако да се родитељи одлучују за нашу институцију. Тако је и ове године, када у забавишту имамо већ 34 малишана, који ће своје даље образовање наставити у нашој школи.

Да ли имате довољно стручних кадрова?

– Од ове школске године наша школа је добила појачање: две учитељице из Србије, које ће оснажити колектив по питању наставе на српском језику. Дуго година нисмо успевали да пронађемо стручни кадар из Србије за наше потребе, али ове године нам је то пошло за руком. Једна колегиница из Србије је уписала своје дете у нашу школу, а то ће многим ученицима дати прилику и помоћи им у учењу српског језика. Деца најлакше уче једна од других, у току игре и у свакодневной комуникацији.

Недостаје нам стручни кадар из биологије, физике и хемије на српском језику. Ове наставнике ангажујемо из других школа и настава се изводи на мађарском језику.

За успешне резултате у настави, али и ваннаставним активностима, које ова школа несумњиво има, поред вредних наставника и ђака пошребна су и

„Највећи приоритет у школи је изградња фискултурне сале и проширење постојеће зграде. Надамо се да ће се ови планови остварити у скоријој будућности. Међу плановима је и набавка школског аутобуса, која би свакако олакшала рад школе, јер је од Батање све удаљено по неколико стотина километара“ – каже за наш лист директор батањске српске образовне установе

савремена, квалитетна наставна средства. У којој мери се настава овде одвија по савременим методима?

– Можемо се похвалити високим степеном опремљености наше школе. Неке институције би нам могле позавидети на томе. Путем различитих пројеката, које финансира Европска унија, успели смо да обезбедимо модерна наставна средства. Поседујемо интерактивне табле, а од ове године ће свака учионица имати интернет, како би се могао користити интерактивни материјал на часу. Наставни кадар са радошћу прихвата иновације у настави и труди се да иде у корак с временом.

Какву сарадњу имате са одабраним колегама у Србији?

– Сарадња са братском ОШ „Јован Грчић Миленко“ из Беочина траје више од 20 година. Трудићемо се да наставимо ову дугогодишњу везу, као и да уведемо новине у ту сарадњу. Руководство школе се и у Беочину променило, тако да нас очекују нова познанства. Већ крајем септембра би требало да угостимо децу и наставнике из тог града.

Пре неколико година Српска основна школа у Батањи је имала великих проблема са локалним властима. Да ли се ситуација променила и како видите њај однос сада?

– Челници града су се променили и садашња власт има другачији приступ према нама. Много су отворенији и пружили су нам руку пријатељ-

ства. У неколико наврата су нам изашли у сусрет и помогли нам приликом путовања на наступе. Фондација батањске основне школе и забавишта је од града добила 100.000 форинти. Градоначелник, заменик градоначелника и представници градске скупштине се радо одазивају позивима на наше програме и манифестације. За разлику од претходне власти, данашњи челници града радо истичу да у месту постоји и функционише Српска основна школа и забавиште.

Крајем августа месеца, школу је посетила делегација из Жупаније Бекеш, на челу са Андрашем Мучијем, председником Одбора за друштвене односе у жупанији. Чланови делегације су обишли нашу институцију и нису крили одушевљење. То је само још један доказ да и Жупанија Бекеш води бригу о Србима у Батањи, као јединим представницима српске народности у жупанији на југу Мађарске.

Ово је прва школска година коју почињете као директор школе. Да ли се она разликује од претходних?

– Свакако, одговорност је много већа него када сам био наставник и заменик директора. Треба водити рачуна о свему, о многим детаљима и доносити важне одлуке.

Које су активности обележиле претходних неколико месеци од како сте се нашли на функцији директора школе?

– На самом почетку ме је сачекала инспекција у школи, а следило је ор-

ганизовање разних активности и проналажење новог наставног кадра из Србије. Већи део летњег распуста је прошао у прибављању одговарајуће документације, како бисмо обезбедили новим колегиницама радне дозволе и боравак у земљи. У току лета смо успели да обогатимо школску библиотеку за 167 издања на српском језику. Ово представља веома значајан подухват за нашу школу, јер ће наставници моћи да користе ове књиге у раду, а деца ће читати нову, модерну дечју литературу.

Детињство сте проводили и међу зиговима инститиуције на чијем сте сада челу. До каквих закључака долазите, када упоредите ондашњу са данашњом школом?

– Када сам ја похађао школу, имали смо само четири учионице и настава се одвијала у комбинованим одељењима. Био је мали број ученика. Ја сам имао само два друга у одељењу. Имали смо тзв. тихе и гласне часове. У то време нисмо имали чак ни салу за физичко и када би време било лоше, морали смо да имамо час физичког у учионици. И суботом смо ишли у школу. Садашња школа се много разликује од тадашње. Ми нисмо имали тако добре услове за учење као данашња деца, нисмо имали компјутере, али ипак смо били срећни, дружили смо се, играли на улици, читали и возили бициклом.

Шта планирате у циљу унапређења настава и школској животи? Који су најважнији задаци ове школске године?

– Највећи приоритет је изградња фискултурне сале и проширење постојеће зграде. Надамо се да ће се ови планови остварити већ у скоријој будућности. Међу главним плановима је и набавка школског аутобуса, која би свакако олакшала рад школе, јер је од Батање све удаљено по неколико стотина километара. Сваки наш наступ, посета позоришту, музеју или одлазак на базен и екскурзију, представља велики проблем. Поред свега овога, желео бих да ученици настава да нижу успехе на такмичењима, да успемо на конкурсима на које смо предали пројекте и да истрајемо у очувању српске културе и традиције.

М. Т.

АКЦИЈЕ

Активисти из Будимпеште у Сомбору и Даљу

Нови облици сарадње са старим пријатељима

Чланови Српске самоуправе Ержебетвароша посетили су културне институције у два града, разговарали о новим видовима сарадње и представили сегменте српске књижевности која настаје у Мађарској

Четворочлана делегација Српске народносне самоуправе у Ержебетварошу, на челу са председницом др Александром Ластих, 7. августа је боравила у Сомбору. Госте из Будимпеште, Александру и Марију Ластих, Јулијану Которчевић и Драгомира Дујмова, у здању Жупаније примио је Владимир Живановић, заменик градоначелника Сомбора, у присуству Немање Сараче, члана Градског већа задуженог за област културе и информисања, Владимира Јерковића, директора сомборске Библиотеке и Давида Кецмана Даке, књижевника, критичара и уредника часописа „Домети“.

На пријему је било речи о могућностима успостављања чвршће сарадње са организацијама Срба у Будимпешти. Посебно је било речи о афирмацији лепе писане речи која настаје под окриљем Задужбине „Јаков Игњатовић“ и Српског културног центра у главном граду Мађарске, али и Градске библиотеке „Карло Бијелички“ у Сомбору.

Истог дана, у Српској читаоници „Лаза Костић“, остварен је књижевни сусрет који је био у знаку књижевног портрета Драгомира Дујмова. У присуству бројних поштовалаца књиге и писања, представљена су два његова романа: „Време месечарења“ и „Огледало од зеленог јасписа“, оба објављена у заједничком издању Задужбине „Јаков Игњатовић“ и Српске народносне самоуправе у Ержебетварошу. О богатом књижевном опусу овог ствараоца говорио је Давид Кецман Дако, а аутор је читао одломке са страница својих остварења и одговарао на питања постављена из публике.

– Радом на роману „Огледало од зеленог јасписа“ као и на претход-

Гости из Будимпеште са својим домаћинима у Сомбору

ном, „Време месечарења“, писцу Дујмову је пошло за руком да остане међу сродним књижевним стварао-

цима који прикупљајући грађу и пишући књигу, разоткривањем минулог истовремено осветљавају и про-

шлост, али на начин на који то ни историчари не умеју – истакао је, између осталог, књижевни критичар Кецман.

У току вечери гости из мађарске престонице су, са својим домаћинима и дугогодишњим пријатељима, посетили Бачки Моноштор, где се управо одвијала популарна манифестација „Бодрогфест“.

Следећег дана гостовање је настављено у Даљу, у Хрватској. Гости из Мађарске најпре су посетили месни српски православни храм, где се управо одржавала служба поводом празника Света Петка. У пратњи свог домаћина, Ђорђа Нешића, песника и директора Културног и научног центра „Милутин Миланковић“ у Даљу, чланови Српске самоуправе су посетили лепо уређену родну кућу великог српског научника. Овде је директор Нешић веома надахнуто говорио о животу и делу Милутина Миланковића.

Успут су гости из Будимпеште, са домаћинима, посетили оближњи српски манастир Успења Богородице. Драгомир Дујмов је потом, у знак захвалности, домаћину предао неколико примерака својих романа, и по једну књигу са посветом за Његово преосвештенство господина Иринеја, осјечкопољског и барањског епископа, који је тога дана служио у капели Свете Параскеве у Доброј води, надомак Вуковара.

Током заједничког ручка са песником Ђорђем Нешићем на обали Дунава, било је речи о могућој сарадњи са Србима из Даља, а посебно са директором Културног и научног центра „Милутин Миланковић“.

Д. Д.

Резултати трајевинских радова у Сечују

Завршена обнова звоника српске цркве

У Сечују је обављена техничка предаја звоника српског православног храма који слави Пренос моштију Св. Оца Николаја. Радови су, по врелом летњем сунцу, трајали скоро два месеца.

Зидарски део посла урадило је 12 барањских радника под руковод-

ством Јаноша Милера, шефа извођача радова БИНЕР-БАУ из Печуја. Громобран је постављала екипа Балажа Магија из Хајдунанаша, фарбање торња је рад Золтана Попа, док је лимарске радове извео Имре Хејаш из Печуја.

Експертиза је на торњу открила

осам слојева боја, а надлежни у Сентандреји су одабрали нову боју за сечујски звоник. Радови су извођени под прецизним надзором епархијског архитекте Пала Гетингера, стручњака у Заводу за заштиту споменика за Јужно Задунавље.

У другој етапи, која ће трајати го-

дину дана, биће обновљена кровна конструкција. Малобројна српска заједница Сечуја захваљује се Епархији будимпешкој на покровитељству за ове радове, који су до сада коштали четири милиона форинти.

Текст и снимци:
Цвета Вуковић

Духовне свейковине у Мађарској

У Десци прослављено Преображење Господње, у Ковину и Ловри Велика Госпојина

ДУХОВНОСТ

Деска

У месном српском православном храму у Десци, 19. августа свету литургију су служили јеромонах Јустин Стојановић – игуман и егзарх Епархије темишварске, протојереј-ставрофор Илија Галић – парох батањски и архијерејски намесник сегедински, протојереј Аурел Бекан из Канада – у име Румунске православне цркве у Мађарској и протонамесник Светомир Миличић – парох дешчански. Преображењско богослужење пратила је и група појача из Деске и Сегедина и Новог Сентивана.

Свечану славску беседу у оквиру свете литургије одржао је протојереј-ставрофор Илија Галић, појаснивши присутнима значај и прави смисао Преображења Господњег. На крају беседе честитао је свима празник заштитника дешчанске светиње, позивајући све „да се преобразе на данашњи дан, како би све оно што је против закона Божјег, од сада било по закону и Господу драго.“

Након славске проповеди, у порти светиње уследило је традиционално освећење грожђа, а потом и литија око цркве. Дешчани и њихови гости су затим отишли на заједнички ручак.

Вечерње је служено у 16 часова, а у њему су учествовали и протојереј-ставрофор Ђорђе Мишковић – парох из Новог Кнежевца у Србији, као и Дина Чокот – парох из Великог Сентмиклуша у Румунији. У дворишту Културног, образовног и верског центра „Свети Сава“ уприличен је свечани чин резања славског колача и благосиљања кољива. Кумовао је Макс Рус, познати хармоникаш Оркестра „Лале из Баната“, а на крају свечаног обреда, присутним српским православним верницима из Деске и околине, Батање и Мохача, Србије и Румуније, обратио се јеромонах Јустин Стојановић, егзарх манастира Епархије темишварске.

Речима захвалности и истицањем важности прославе храмовне славе, Дешчанима и гостима обратио се и домаћин празновања патрона светог храма, протонамесник Светомир Миличић, парох дешчански. Он се најпре захвалио својим колегама свештени-

цима, а потом и организаторима прославе заштитника дешчанске светиње и куму овогодишње славе Макс Русу, који нам је поводом кумства рекао:

– Увек је част бити кум. Кумовао сам и пре десет година. У Грабовцу сам два пута био кум и надам се да ће ми се пружити прилика да још некада кумујем на слави. Као што сам ја од свога оца наследио жељу за кумством, надам се да ће моји син и ћерка једном кумовати на дешчанској слави.

За следећу годину кумства се прихватио др Љубомир Јанчкин.

После вечерња, уследио је пригодни културни програм. У дворишту су свирали полазници III Тамбурашког кампа, а весеље је након заједничке вечере, настављено и после њиховог наступа. Уз свирку оркестра „Банат“, „Лале из Баната“ и суботичког оркестра „Невен“, којима се придружио и солиста Раде Сенић из Кнежева у Хрватској, настављено је преображењ-

ско славље Дешчана и њихових гостију, које је потрајало до ране зоре.

Прославу преображењске храмовне славе у Десци суфинансирао је и Културни и документациони центар Срба у Мађарској.

Прослава патрона манастира у Српском Ковину одржана је како вековна традиција налаже, на сам дан празника. Света литургија у манастиру Успенија Пресвете Богородице служена је од 9 часова, а служило ју је свештенство епархије Будимске, уз присуство верника из околних насеља и матице.

Освећење и благосиљање кољива и славског колача одржано је у манастирској порти код крста, на самом крају литургије. Часну дужност кумства преузео је манастир на себе, и тако је у име манастира кољиво и славски колач припремио настојатељ манастира, игуман Андреј.

Свечану славску беседу је том приликом одржао протонамесник Зоран Остојић, парох будимпештански, који је присутним верницима пренео поздрав његовог преосвећенства епископа Лукијана, а потом говорио о животном путу Пресвете Богородице и њеном значају.

Након богослужења, у порти манастира припремљено је пригодно послужење. Присутни верници међусобно су ћаскали, присећали се претходних слава, заједничких тренутака, као и оних људи који су некада пешице кретали из многих крајева земље да би се молитвено присетили Пресвете Богородице у Српском Ковину.

Празновање храмовне славе настављено је у Ловри, где је поподне слу-

жено празнично вечерње, а нешто касније зачула се и песма из Дома културе. За добро расположење прве вечери побринули су се стари пријатељи Ловрана, чланови оркестра „Гравија“ из Србије. Веселе присутних гостију потрајало је до раних јутарњих сати.

Другог дана славе, свету литургију служили су протонамесник Далибор Миленковић, парох батски и протојереј Радован Савић, парох ловрански.

Поподне је поново било резервисано за забаву, а у вечерњим сатима приређен је пригодни програм. Чланови месне Српске самоуправе су, као организатори, у госте позвали бугарско фолклорно друштво „Јантра“. Они су током вечери на сцени извели неколико атрактивних кореографија. Након наступа, чланови КУД-а позвали су све присутне на заједничку игранку, уз познате бугарске песме и игре.

Уз скромнији број гостију на други дан празника (иако је била субота), присутне госте су забављали чланови тамбурашког оркестра „Бувегие“ из Сомбора. Бал је, уз веселу песму и лепу атмосферу, потрајао до раних јутарњих сати.

Сумирајући овогодишњу манифестацију, Дијана Алексов, чланица Српске самоуправе у Ловри, за СНН је истакла:

– Када је реч о посећености, на игранкама је током обе вечери било присутно око 450-500 гостију из свих крајева земље. Задовољна сам наступом оба оркестра који су направили добар штимунг. Мислим да смо направили добар избор и наши гости су били задовољни. Храмовна слава ове године пала је баш на викенд и због тога смо се надали већој посећености. Очекивали смо више гостију. Закључујући прославу, морам рећи да сам задовољна наступом фолклораша, пошто су имали јако леп програм. Славило се, играло и певало до раних јутарњих сати, по чему закључујем да су гости били задовољни и да су наши напори око организације уродили плодом – рекла је Дијана Алексов.

Предраг Мандић
Предраг Алексов

Српски Ковин

ФЕЛТОН

Знамениће жене српске (10)

Вечита Бранкова чежња

Мина Караџић била је изразита црнка, живих, тамних очију, на оца. Још као девојчица, изразитом бистрином и тамнопутим ликом освојила је и Вуковог великог пријатеља и сарадника Јернеја Копитара, који ју је називао Циганчица.

У родитељском дому, чија су врата увек била отворена за пријатеље, била је окружена пажњом бројних обожаваца. Иако нема поузданих података, један од највећих песника српског романтизма, Бранко Радичевић, по свему судећи је био заљубљен у њу. Речи које је упутио свом пријатељу, књижевнику Ђури Даничићу, поводом Минине веридбе са руским лекаром Флором Огњевим јасно говоре о његовим осећањима: „Ако не лажем, ово ће бити Минин муж. Кажу да је и њега Бог створио; може бити душу, али тело – не“ (Огњев је био низак растом и грбав.) И Бранкови стихови „... певам дању, певам ноћу, певам, селе, шта год хоћу...“, записани 1847. у Мининим Споменару, одају његова потајна размишљања.

Овај Споменар је својеврсна ризница мисли не само њених пријатеља већ и поштовалаца дела њеног оца. Тако је Вуков пријатељ, знаменити немачки научник Јакоб Грим записао: „Срби, које је остала Европа можда за сиромашне држала, веселе је својом богатом поезијом, а чили ратар зове се Вук, чије је име постало вечно, па лепо је бити кћи тога човека“.

Године 1846. Мина се верила с руским лекаром Флором Огњевим, који

Мина Караџић била је изразита црнка, живих, тамних очију, на оца. Један од највећих песника српског романтизма, Бранко Радичевић, по свему судећи је био заљубљен у њу

је од првог тренутка био у њу заљубљен. Он је био најстарији од три сина имућног спахије из Полтаве. По завршеним студијама у Казану дошао је у Беч на усавршавање, где се и упознао с Мином. Усавршавање је настао у Паризу. У једном писму он је од Вука заприсио Мину и добио његов благослов.

Међутим, веридба је 1847. раскинута.

Крајем 1855, пошто је изгубио вид на левом оку, у Беч је ради лечења дошао братанац кнегиње Љубице – Алекса Вукомановић. Он је био професор београдског Лицеја и члан Друштва српске словесности. Љубав између њега и Мине „планула“ је почетком 1856. године. Марта исте године Мина је од Алексе примила веренички прстен, али је поставила услов да веридба једно време буде тајна. У мају је са оцем посетила Београд, а у јесен је Алекса заприсио од родитеља и добио њихов пристанак.

Мина је, као и сва остала Вукова женска деца, крштена по католичком обреду, па је венчање требало да благослови католички свештеник. (Према брачном уговору између Вука

Средином маја 1858. Мина је с родитељима отпутовала у Србију. Венчање је обављено у београдској Саборној цркви 18/30. маја 1858. године. Према неким подацима, она је том

и Ане, њихови синови су крштани по православном обреду и добијали су српска имена, док су кћери крштани по католичком обреду и имале су немачка имена). Алекса је на овај услов оштро реаговао. У писму Вуку он каже да се не чуди Ани, католици, нити Мини, која је „још увек у понечему размажено дете“, али се чуди њему, Вуку, што „то већ једном не постави на прави пут“.

приликом крштена по православном обреду и добила име Милица, које, међутим, никада није користила.

И раније слабог здравља, Алекса се убрзо тешко разболео, вид му је скоро сасвим попустио, па младенци одлазе у Беч ради лечења. Наде у оздрављење биле су веома мале. Племенита Мина је говорила да ће га, макар и слепог, с љубављу водити кроз живот. (...)

ВРЕМЕПЛОВ

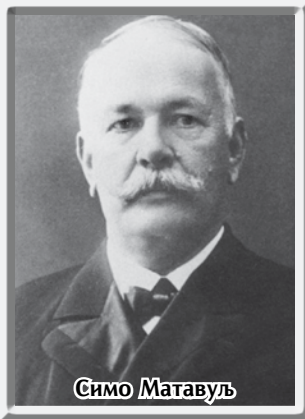
10. септембра 1526. – Турски султан Сулејман Други Величанствени је, после победе над Мађарима на Мохачком пољу, заузео Будим, који је постао седиште Будимског пашалука, провинције Отоманског царства у наредних 150 година.

10. септембра 1919. – У дворцу Сен Жермен код Париза представници Аустрије, победничких сила у Првом светском рату и држава наследица Аустро-Угарске потписали су мировни уговор којим је формално престала да постоји аустроугарска монархија. Признате су новонастале државе, међу којима и Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца.

10. септембра 1989. – Мађарска је отворила границу према Западу и допустила одлазак око 7000 избеглица из Источне Немачке у Западну Немачку. Тај масовни егзодус довео је до пада Берлинског зида.

11. септембра 1880. – Рођен је Добрица Милутиновић, велики српски романтичарски позоришни глумац изузетног гласа и ретког темперамента. Био је првак Дrame националног театра више од пола века и са огромним успехом играо је низ улога из класичног позоришног, као и ликове из националног репертоара.

12. септембра 1916. – На Кајмакчалану је почела офанзива српске војске против Бугара и Немаца у Првом светском рату. Завршена је 3. октобра 1916, као прва победа српске војске након повлачења преко Албаније.

Симо Матавуљ

13. септембра 1842. – Народна скупштина кнежевине Србије, у којој су уставобранитељи имали већину, прогласила је за кнеза Александра Карађорђевића, сина вође Првог српског устанка Карађорђа.

14. септембра 1219. – Проглашена је аутокефалност Српске православне цркве, коју је код ромејског (византијског) цара Теодора Првог Ласкариса и никејског патријарха Манојла Првог Харитопула издејствовао Сава Немањић, потом први српски архиепископ, са седиштем у манастиру Жича. Цар Душан је 1346. уздигао српску цркву у ранг патријаршије.

14. септембра 1829. – Потписан је Једренски мировни уговор којим је окончан руско-турски рат. Србија је на основу Једренског мира 1830. добила хатишериф о самоуправи, а Грчка независност.

14. септембра 1852. – Рођен је српски писац Симо Матавуљ, члан Српске краљевске академије, један од најистакнутијих представника српског реализма.

14. септембра 1860. – У Београду је умро српски кнез Милош Обреновић, вођа Другог српског устанка 1815. Изборио је Србији аутономију 1830, а за себе наследну титулу кнеза. Збачен је 1839, али се вратио на српски престо 1858.

16. септембра 1823. – Рођен је кнез Михаило Обреновић, који је Србију учинио најјачом војном силом на Балкану. Владао је од 1839. до 1842. и од 1860. до 1868, када је убијен у Кошутњаку.

16. септембра 1861. – Заступништво града Загреба доделило је Вуку Стефановићу Караџићу Повељу почасног грађанина.

ИМЕНИК

Самоуправа Срба у Мађарској
Тел. +36 1 331 5345
Имејл: ssm@t-online.hu • Веб: www.szerb.hu

Амбасада Србије у Будимпешти
Тел. +36 1 322 9838
Имејл: budapest@serbiaemb.t-online.hu
Веб: www.budapest.mfa.gov.rs

Културни и документациони центар Срба у Мађарској
Тел. +36 1 269 0100
Имејл: kd.centar@gmail.com
Веб: www.centar.hu

Српске недељне новине
Тел. +36 30 477 8233 (секретаријат)
Имејл: snnbudimpesta@gmail.com
Веб: www.snnovine.com

Српски педагошки и методолошки центар
Тел. +36 70 434 5576
Имејл: szerbpedkp@gmail.com

Српски институт
Тел. +36 1 782 1639
Имејл: info@srpskiinstitut.hu
Веб: www.srpskiinstitut.hu

Радио програм на српском језику МТВА
Тел. +36 72 518 330
Имејл: radios@radio.hu • Веб: www.radio.hu

Српска самоуправа у Будимпешти
Тел. +36 1 269 0633 • Имејл: ssb@freemail.hu

Епархија будимска
Тел. +36 26 314 457
Имејл: ortodox.diocese@serb.t-online.hu

Музеј Епархије будимске
Тел. +36 26 312 399
Имејл: serbmus@serb.t-online.hu

Храм Св. Георгија у Будимпешти
Тел. +36 1 788 0605, +36 30 989 6139
Имејл: otacoran@hotmail.com
Веб: www.hramsvegeorgijabudimpesta.rs

Српско позориште у Мађарској
Тел. +36 30 653 1871
Имејл: szinhaz@szerb.hu
Веб: http://szinhaz.szerb.hu

Српска школа „Никола Тесла“
Тел. +36 1 351 6550
Имејл: szerbisk@freemail.hu
Веб: http://nikola-tesla.net

Српска основна школа у Батањи
Тел. +36 68 456 006
Имејл: szerb-iskola@freemail.hu
Веб: www.szerbek-battonyan.hu

Српска основна школа у Десци
Тел. +36 70 233 3821

Српска основна школа у Ловри
Тел. +36 24 482 583

Радио Јужни ветар, FM 98.0 и 91.6
Тел. +36 20 499 5014
Имејл: radiojuzni@gmail.com
Веб: www.radioszentendre.hu

Минибусом за Србију - Terra Travel
Тел. у Будимпешти: +36 70 504 7240;
Тел. у Београду: +381 11 630 1591;
+381 64 802 6680 (0-24h)
www.terratravel.rs

Покушаји њокашћоличавања Срба (3)

Симеон гради марчански манастир

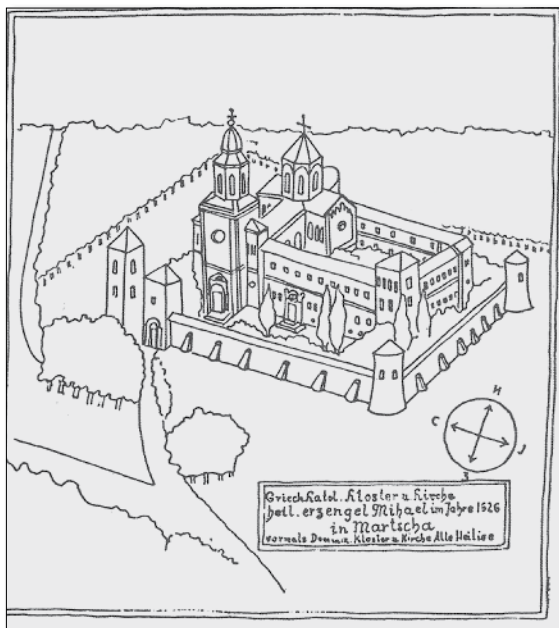
П еђки храм Светих апостола сваким даном му се учини све неухватнијим. Понекад би се запитао није ли све то био само пуки сан или варка. Симеону је последњих дана преко потребна била нека сигурна тачка, предмет или слика која ће му помоћи да поново поврати изгубљену душевну равнотежу. У себи је осећао безмерну празнину. То га је све више забрињавало и бацало у очајање.

После Братулићевог упокојења, на катедру загребачких бискупа именован је Петар Домитровић, који је такође рођен од родитеља „грчког закона“.

Пре коначне одлуке, владика Симеон је у присуству крајишких војвода Јована Першиновића, Дамјана и Павла, прочитао позив бискупа Домитровића на сједињење са Католичком црквом. После дугог већања, епископ Симеон је пред жупником Добровићем и Марком Докторићем, представницима загребачке бискупије, изнео своју спремност на унију са Светом столицом римског папе.

Епископ марчански је, тако, одећу од боје сунца заменио бледим отиском ме-

Вративши се из Рима, Симеон је почео да гради марчански манастир, иако је унија имала слаб одјек у народу. Срби су наставили да живе по свом адету, не обраћајући много пажње на унију. Она, одиста, и није заживела међу њима. Литургија се и надаље одвијала по старом обреду, на црквенословенском језику

Цртеж манастира Марча

сечине. Још исте ноћи уснио је чудесан сан којег се после буђења никако није могао присетити. Изнад његове главе летеле су шарене птице – штиглић, црвендаћ, чижак, жутарица и зимовка. Птичице су весело цвркулале и спуштале се на његове руке, а онда, изненада, сакрише му се у недра, тик испод црне мантије. Није ни слутио да лет птица око нечије главе упућује на скорашње стицање власти, а да спуштање птица на руке указује на долазак лепих вести. Шарене птице, по древним сановницима, означавају стицање добитка преваром. На његову срећу, ни за симболику скривања испод мантије није могао да зна. А оно је предсказивало губитак свега онога што је икада стекао.

БАШТИНА

Недуго потом, Мартин Добровић је епископа Симеона отпратио у Рим, где је српски владика прихватио унију са Римском апостолском столицом. Вративши се, Симеон је почео да гради цркву брвнару и манастир. Око Марче је засађена винова лоза, подигнуте су воденице, а оранице су лепо обрађиване. Загребачки бискуп је са похвалом говорио о унијатској епархији, која је имала слаб одјек у народу. Срби су наставили да живе по свом адету, не обраћајући много пажње на унију. Она, одиста, и није заживела међу њима. Литургија се и надаље одвијала по старом обреду, на црквенословенском језику. Календар се није мењао, а нови, који је 1582. увео папа Гргур, ни у католичком свету није био здушно прихваћен. У Загребачкој бискупији је тек од 1587. био у употреби.

Пред крај Симеоновог живота, из Турске је у Марчу, са неколицином монаха, стигао и Максим Преодојевић. Он је од оболелог и времешног епископа постепено преузимао управљање над манастиром. Захваљујући његовом залагању, православље је поново ојачало, а број присталица уније сваким даном је бивао све незнатнији. Да ли се пре упокојења Симеону вратио сан о шареним птицама, нико неће моћи засигурно да потврди. Но, православље је, на велику радост крајишких Срба, живнуло и предвиђало срећнија времена. (...)

Драгомир Дујмов

КОНЦЕРТ ПИЈАНИСТЕ

МИРКА МИЛОШЕВИЋА

Експериментална неоромантика
модерни светски цез

18. септембра 2015. у 19.00 ч.

У програму учествују:

Андраш Јас – саксофон
Тими Кулаи – вокал
Милан Рус – вокал
Оркестар „Трио ЗПО“
(Виктор Харс – бас,
Жолт Мадаи – бубњеви)
Арон Кош-Хуташ – труба

Музичка академија „Ференц Лист“
Liszt Ferenc tér 8
1061 Budapest

ПРЕДАВАЊЕ КЊИЖЕВНИКА
АЛЕКСАНДРА ЧОТРИЋА
У ОКВИРУ
"МЕСЕЦА СРПСКЕ КУЛТУРЕ"

САВРЕМЕНА СРПСКА САТИРИЧНА КЊИЖЕВНОСТ

Петак, 25. септембар 2015. у 11.00 ч.

Универзитет "Етвеш Лоранд"
Смер за српски језик и књижевност
- Библиотека -

1088 Budapest
Múzeum körút 4 / D. épület

BALKAN PARTY Budapest

19. SEPTEMBAR SUBOTA

Brod A38

otvaranje vrata 21h

21:30 prezentacija knjige

"Homerova korča".

Sa autorom, vojvodjanskim piscem
Corba Zoltanom razgovara urednica
Izdavačke kuće "Forum" Iz Novog Sada
Sagi Varga Kinga

23:00

Na krovu:

00:30 Yu party

DJ Mačić

Zvonko
Bogdan &
7 Tamburaša sa Petrovaradina
koncert

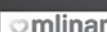
- Pljeskavica i čevapi
- Svež burek sa sirom i mesom

A38 HAJÓ

PETŐFI HÍD BUDAI HÍDFŐ

Karte na ulazu: 3000 Ft
Za pak: 1500 Ft

www.facebook.com/YuParty

НАЈАВА

18. септембар

➤ Будимпешта
19.00 часова

Музичка академија Ференц Лист, Сала „Шолти Ђерђ“ (Liszt Ferenc Zeneakadémia, 1061 Budapest, Liszt Ferenc tér 8)

Поздравни говор и свечано отварање манифестације

Концерт пијанисте Мирка Милошевића

➤ Српски Ковин

Свечаност поводом 575 година од досељења Срба и оснивања Српског Ковина у Мађарској

19. септембар

➤ Сантово
19.00 часова

Клуб-ресторан Teaház (6525, Hercegszántó, Dózsa György út 8/A)

Монодрама „Милица Стојадиновић Српкиња“, у извођењу драмске уметнице Бобе Латинковић

19. септембар

➤ Сантово
19.00 часова

Дом културе (6525, Hercegszántó, Kossuth Lajos u. 54)

Културни програм

➤ Батања
9.30 часова

Српска православна црква (Battonya, 5830, Hunyadi János u)

Освећење иконе у склопу Свете Литургије

14.30 часова

Српска основна школа (Battonya, 5830, Hunyadi János u)

Освећење иконе и изложба радова насталих на ликовној колонији Удружења уметника „Круг“

➤ Бата

Културни програм

21. септембар

➤ Будимпешта
18.00 часова

Библиотека за стране језике (Országos Idegennyelvű Könyvtár és Zenei Gyűjtemény, 1056, Budapest, Molnár u. 11)

Промоција књиге „Венцловићев буквар 1717“

Предавачи: проф. др Димитрије Стефановић и проф. Томислав Јовановић

24. септембар

➤ Помаз
18.00 часова

Српска православна црква (Pomáz, 2013, Szerb u. 8)

Концерт мушког хора „Јавор“

25. септембар

➤ Будимпешта
11.00 часова

Универзитет ЕЛТЕ, Смер за српски језик и књижевност (1088, Budapest, Múzeum körút 4)

Предавање књижевника Александра Чотрића на тему „Савремена српска сатирична књижевност“ (улаз је слободан)

ПРОГРАМ МЕСЕЦА СРПСКЕ КУЛТУРЕ

18. септембар – 15. октобар 2015.

18.30 часова

Српски културни центар (Szerb Kulturális Központ, 1065, Budapest, Nagymező u. 49)

Отварање изложбе слика Дане Петков, ликовне уметнице из Румуније

19.00 часова

Српски културни центар (Szerb Kulturális Központ, 1065, Budapest, Nagymező u. 49)

Филмска радионица „Српског екрана“

Пројекција филмова Снежане Миливојевић и Ђорђа Шибалина

26. септембар

➤ Помаз

11.00 – 15.00 часова

Трг испред Дома културе (Pomáz, 2013, Huszár u. 3)

Гастрономски дан

➤ Будимпешта

9.00 – 13.00 часова

Уметничка Галерија за децу и омладину „Деак 17“ (Deák 17 Gyermek és Ifjúsági Művészeti Galéria, 1052, Budapest, Deák Ferenc u. 17. I. em)

Представа за децу „Другарство без мане“ – Студио за забаву и анимирање „Жељко Веселко“ (Србија, Нови Сад)

Изложба дечјих радова насталих на Колонији старих заната у Ловри

18.00 часова

Српски културни центар (Szerb Kulturális Központ, 1065, Budapest, Nagymező u. 49)

Међународни сусрет писаца „Пештански књижевни омнибус“

Специјални гост: Матија Бећковић

➤ Ланчуг

9.30 часова

Централно гробље (Lánycsók, 7759, Dózsa György u. 8)

Освећење спомен-парка старих надгробних споменика

10.30 часова

(Kossuth Lajos u. 79)

Откривање спомен плоче на месту некадашње српске православне цркве

11.00 часова

Наступ Ланчушке фолклорне групе

11.20 часова

(Dózsa György u. 51)

Промоција 11. броја „Барањских српских свезака“

27. септембар

➤ Будимпешта

17.30 часова

Позоришна сала Етвеш 10 (Eötvös 10 Közösségi és Kulturális Színtér, Budapest, 1067, Eötvös u. 10)

Представа (комедија): „Босин и Сокина“

Режија: Југ Радивојевић

Текст: Милица Константиновић

Сценографија: по идеји Салета Денића

Играју: Љиљана Благојевић, Соња Кнежевић, Калина Ковачевић, Виктор Савић (Милош Ђорђевић)

Волише ли своју шашу? Волише ли своју свекрву? Вероватно обожавајте њихове савеште, уживајте у исцупљивању њихових жеља и очекивања и сањарише о задовољењу њихових живојних пошреба. Ако је ипак, сигурно би уживали да вам заједно дођу у пошешу? На пројекцији викенд. А на чистав животи? Ако је за вас остварење тој сна, из некој разлоја, немојте, можете да проживите ипак искуство заједно са јунацима наше предшаве, смејте се, при том, док вас вилице не заболе. Пред вама је сусрећ који никога не оставља равнодушним.

30. септембар

➤ Будимпешта

18.30 часова

Галерија-ресторан 400 (Budapest, 1075, Kazinczy utca 52/B)

Изложба ликовних радова „100 у 400“.

Ретроспектива радова „Арте групе“ из Београда

1. октобар

➤ Сегедин

18.00 часова

Сала Nemzetiségek Háza (Szeged 6721, Osztrovszky u. 6)

Документарна изложба годишњег алманаха „Српски календар“ Изложбу саставио: Борис Бекић

2. октобар

➤ Ђур

18.00 часова

Српска православна црква (Губр, 9025, Bálint Mihály u. 54)

Изложба радова графичарке Биљане Вуковић под називом „Студеница“

3. октобар

➤ Калаз

11.00 – 16.00 часова

Дом културе (2011, Budakalász, Szentendrei út. 9)

„Фолк фест“

Изложбе одевних предмета и старих фотографија Срба у Мађарској Радионица старих заната

16.00 часова

Фолклорни програм на позорници Дома културе

Наступи културно-уметничких друштава: *Банаш, Табан, Рузмарин, Ојанци, Весели Санџовчани, Ловра, Суферини*

8. октобар

➤ Будимпешта

11.00 – 11.45

Српска основна школа и гимназија „Никола Тесла“ (1074, Budapest, Rózsák tere 6-7)

Радионица за децу „Мала Пупинова лабораторија“

Радионицу води: Александра Нинковић-Ташић

18.00 – 18.30

Српски културни центар (Szerb Kulturális Központ, 1065, Budapest, Nagymező u. 49)

Пројекција документарно-анимираног филма „Пут ка светлости“

18.45 – 19.15

Српски културни центар (Szerb Kulturális Központ, 1065, Budapest, Nagymező u. 49) Предавање на тему „Пупинов велики рат“

Предавач: Александра Нинковић-Ташић, потпредседница Образовно-истраживачког друштва „Михајло Пупин“, интеркултурни амбасадор „Унеско клуба“ Универзитета Сорбона и сарадник САНУ.

14. октобар

➤ Мохач

18.00 часова

Спомен-место у Националном парку „Дунав-Драва“

Отварање изложбе фотографија „Тара“

Изложбу отвара професор Бела Сабо

15. октобар

➤ Будимпешта

16.00 часова

Српски културни центар (Szerb Kulturális Központ, 1065, Budapest, Nagymező u. 49)

Отварање првог Мултимедијалног пулта са информацијама о Србији

Завршна свечаност

Амбасада Републике Србије у Будимпешти (Szerb Köztársaság Nagykövetsége, Dózsa György út 92/B)

Поводом освежења спомен-парка старих надгробних споменика и откривања спомен-плоче на месту српске цркве у Ланчују, Печујско-барањско српско удружење и Самоуправа села Ланчуја срдчно вас позивају на

ДАН СРПСКЕ КУЛТУРЕ У ЖУПАНИЈИ БАРАЊА

који ће бити одржан **26. септембра 2015.** у Ланчугу

Програм:

- 9.30 ч. – Освежење спомен-парка старих надгробних споменика (мађарских, немачких и српских). Локација: Централно гробље, Ул. Ђерђа Доже 8
- 10.30 ч. – Откривање спомен-плоче на месту некадашње српске православне цркве, Ул. Лајоша Кошута 79
- 11.00 ч. – Српске игре – наступ Ланчушке народносне фолклорне групе
- 11.20 ч. – „Из прошлости ланчушких Срба“ – промоција 11. броја „Барањских српских свезака“ (Библиотека, Ул. Ђерђа Доже 51); „Српске цркве у Барањи“ – отварање фото изложбе Стевана Поповића

Реализацију програма суфинансира Министарство културе и информисања Републике Србије

ПОНУДА ПОСЛА

EUWELD Kft. – Rácalmas – фирма са најквалитетнијим програмом додатних материјала за заваривање (обложене електричне, жице, шийке итд.), тражи теренске комерцијалисте у Будимпешти и другим деловима Мађарске.

Ако сте динамични, радни и вредни, борбени и жељни успеха и напретка, EUWELD Kft. вам пружа могућности које се ретко указују:

- Врхунску обуку за посао који вас чека
- Константно унапређење знања, док год радимо заједно
- Комплетну опремљеност за посао (ауто, телефон, остала опрема...)
- Могућност нелимитиране зараде
- Максималну подршку и помоћ у току рада
- Могућност напретка у фирми.

С обзиром да су власници фирме Срби, пожељно је добро познавање српског и мађарског језика, а знање немачког, енглеског, словачког, румунског и других суседних језика пружа додатне могућности због проширења делатности у суседним земљама.

Молимо све заинтересоване да пошаљу своје пријаве на e-mail: mmircsic@euweld.com

Интернет страница фирме: www.euweld.com

У зависности од броја пријављених кандидата организуваћемо појединачне интервјуе.

Добродошли!

Са нама сте увек пар корака испред!

ПРАТИТЕ ДНЕВНО ИЗДАЊЕ СНН-а НА ИНТЕРНЕТУ

WWW.SNNOVINE.COM

ДОБРОДОШЛИ НА ДЕШЧАНСКУ „АЈВАРИЈАДУ“!

12. септембар 2015. (субота) од 13.00 ч.

У Десци ће у суботу бити одржана традиционална „Ајваријада“, чији је главни организатор КУД „Банат“.

Планиран је богат програм са разним изненађењима. Фестивал ће бити одржан у Спортско-рекреационом центру, а почетак приредбе ће у 13 часова означити топовска паљба.

Новост је и то што ће се бројни гастрономски, културни и забавни програми одвијати паралелно, а неће изостати ни такмичења у љуштењу и печењу паприке.

Наступиће бројна културно-уметничка друштва, а организатори, на челу са Кристифором Брцаном, председником „Баната“, припремили су и посебан програм – игре и забаву за децу.

Фешту ће својим наступом обогатити и Трубачки оркестар Божидара Младеновића из Свилајнца, а међу новине на фестивалу убраја се и „Балканска тераса“, на којој ће посетиоци моћи да попију турску кафу, пробају дешчанску гибаницу, дегустирају вина са Балкана и слушају праву балканску музику.

XII ФЕСТИВАЛ НАРОДНЕ МУЗИКЕ У ТАБАНУ

12. септембар 2015.

Наступају:

Од 15.00 ч. – Гергеј Агоч, Аги Салоки, оркестар „Шебе 68“

Од 19.00 ч. – наступ Ансамбла „Вујичић“

Virág Benedek Ház
(1013 Budapest, Döbrentei u. 9)

ПОРОДИЦИ ПОТРЕБАН СТАН

Трочлана породица тражи стан, мању кућу или део куће за изнајмљивање на дуже време у мирном и зеленом делу Будимпеште или њеној околини.

Контакт телефон: +36 30 477 8233.

TERRA TRAVEL

Terra Travel, Gračanička 16
11000 Beograd, Srbija

+381 11 2632-921; +381 11 630-1591

Dežurni telefon: +381 64 802-6680

Telefon u Budimpešti: +36705047240

info@terratravel.rs | www.terratravel.rs

Minibus prevoz "Od vrata do vrata"

Dnevni prevoz na relacijama:
Beograd - Budimpešta - Beograd
Beograd - Beč - Beograd
Beograd - Zagreb - Beograd
Beograd - Slovenija (svi gradovi) - Beograd
Beograd - Istrа (svi gradovi) - Beograd

scan and find more

TerraTravelRS

agencijaTerraTravel

ИНФО СЕРВИС

У шоку је фошо-конкурс на тему:

„УНИШТАВАЊЕ СПОМЕНИКА ХРИШЋАНСКОГ ИСТОКА“

Интерпарламентарна скупштина православаља (ИСП) организује међународни фото-конкурс на тему „Уништавање споменика хришћанског Истока“ и позива све заинтересоване да учествују на њему.

Конкурс је посвећен споменицима источне хришћанске традиције који представљају важан део светске културне баштине.

Како је саопштено из Скупштине Србије, конкурс фотографије, други по реду, организује се на иницијативу Комисије ИСП-а за културу, у оквиру прославе 2016. као године пријатељства народа Грчке и Русије и у сарадњи са сајтом www.orthphoto.net.

Више информација заинтересовани могу наћи на веб-страници ИСП-а: <http://www.eiao.orthphoto.net>.

ПОЗИВ НА ОТВАРАЊЕ МЕСЕЦА СРПСКЕ КУЛТУРЕ

18. септембар (петак) у 19.00 ч.

Срдчно вас позивамо на свечано отварање Месеца српске културе

Манифестацију отвара концерт пијанисте Мирка Милошевића на будимпештанској Музичкој академији „Ференц Лист“

Информације: www.centar.hu; тел. +36 1 26 90 100

Информације за рубрику „Инфо“ шаљите на адресу: info.snnovine@freemail.hu
Телефон: +36 30 273 3399

Аутентични српски грил ресторан у срцу Будимпеште!

Увек свеже месо на жару и најквалитетнија пића са Балкана!

Ráday utca 61, IX кварт

Тел: +36 30 736 7996

Достављамо поруџбине на подручју Будимпеште!

СРПСКЕ НАРОДНЕ НОВИНЕ СЕРБСКЕ НАРОДНЕ НОВИНЕ

СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ – Лист Срба у Мађарској ✦ Издавач: Канцеларија Самоуправе Срба у Мађарској ✦ За издавача: др Јадранка Гергев ✦ Главни и одговорни уредник: мр Драган Јаковљевић ✦ Фошорейоршпер: Иван Јакшић ✦ Седиште редакције: Nagymező u. 49, 1065 Budapest ✦ Поштанска адреса: Szerb Országos Önkormányzat Hivatala, Szerb Hetilap, Falk Miksa u. 3, 1055 Budapest ✦ Имејл уредништва: snnbudimpesta@gmail.com ✦ Web: www.snnovine.com ✦ Графички њерелом листа: Карољ Сабо ✦ За штампању Alfa Press Design Kft: Ференц Ибош ✦ Текстуалне прилоге и фотографије примамо искључиво у електронској форми. Уредништво задржава право лекторске обраде и скраћивања текстова у складу са расположивим новинским простором. ✦ СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ су 2013. године награђене угледним друштвеним признањем – ВЕЛИКОМ ПЛАКЕТОМ УДРУЖЕЊА КЊИЖЕВНИКА СРБИЈЕ, за објективно и правовремено информисање, неговање српског језика и ћирилице и јачање веза српске заједнице у Мађарској са матичном државом Србијом и Удружењем књижевника Србије. ✦ HU ISSN 2061-0238

ШКОЛСТВО

Свечаности у српским школама у Будимпешти и Батањи

У нову школску годину са рекордним бројем ђака

Поводом почетка нове 2015/2016. школске године, у српским образовним установама одржане су приредбе, на којима је ђацима првацима приређена добродошлица у свет слова и бројки, а осталима упућене најбоље жеље за наставак школовања

Окупили су се, свечано одевени, ђаци будимпештанске Српске школе са својим професорима, као и родитељи ученика и најпре саслушали поздравне речи директорке школе, др Јованке Ластих.

Тачно у осам сати интониране су српска и мађарска химна. Потом је следила рецитација у извођењу Лазара Ђурића и Ангелики Иванов. Хор основаца је под диригентском палицом проферке Оливере Мунишић извео песму „Цезери“. Солисти су били: Сара Дахан, Лена Ембер и Ангелики Иванов.

По устаљеном обичају, одржан је молебан и призивање Светог духа. Вероучитељи српског училишта на Тргу ружа, о. Далибор Миленковић и о. Зоран Остојић, благословили су ђаке, наставнике и све оне који својим радом и трудом унапређују ову васпитно-образовну институцију.

Др Јованка Ластих је изразила велико задовољство што је ове године повећан број уписане деце. У први разред основне школе уписано је 25 ђака, што је до сада највећи број у историји ове школе.

Захваљујући великом броју ученика у првом разреду гимназије, покренута су чак четири засебна одељења. У једном разреду настава ће се искључиво изводити на српском језику, у два одељења ђаци ће предмете из-

Будимпешта

учавати двојезично, на српском и мађарском, а четврти разред је припремни, у којем ће ђаци интензивно учити српски или мађарски језик. Разредне старешине 9. разреда ће бити: Кристина Бекић, Весна Седлачек, Мирјана Трагор и Ален Нађ.

Директорка је због пораста ђака позитивно оценила будућност школе, пошто је ово до сада највећи број ученика у тој установи. На крају је свима пожелела срећан почетак у новој школској години.

Свечаност су својим присуством увеличали: Вера Пејић-Сутор, председница Самоуправе Срба у Мађарској, Диогенис Валаванидис, представник Амбасаде Републике Србије, и Борислав Рус, председник Српске самоуправе у Будимпешти.

Иначе, тренутно у забавишту борави 45 малишана, у основној школи број ученика је 109, а гимназију похађа 239 ђака. У Ловранско српско забавиште и школу, које је подружница Српске школе у Будимпешти, уписано је 25 малишана.

На почетку нове школске године број ученика на Тргу ружа заиста је рекордан. Школу, заједно са ловранском установом, сада похађа 418 ученика, односно малишана у забавишту. Активно раде и два ђачка дома – у Рожа улици и у Текелијануму.

У будимпештанској Српској школи запослено је око сто просветара, а педесет њих ради као техничко особље. По први пут у Српском ђачком дому запослен је један здравствени асистент, а ту је и стручни психолог.

При крају свечаности, ученици 4. разреда су на челу са учитељицом Мирјаном Илић, предали поклоне првацима, које ће водити учитељица Мирјана Ковач. Након свечаности, ученици су заједно са разредним старешинама кренули у своја нова одељења.

Почетак школске године прави је изазов, не само за прваке, него и за ученике који су раније почели своје школовање. Звуком школског звона, у батањској двоје-

зичној Српској основној школи и забавишту, и свечаним пријемом првака, почела је нова 2015/2016. школска година, која ће имати 181 радни дан.

Директор школе, Никола Ђенеш-Екбауер, поздравио је све присутне и обратио се деци речима:

– У име колектива и у своје име, желим вам да стекнете много знања, уз смех и лепо дружење, и да са задовољством долазите у школу. Овде, у ђачкој клупи, драга децо, стећи ћете прве и праве пријатеље који се памте и схватићете да је управо знање највећа снага и моћ. Пред нама одраслима је важан задатак, да научимо наше прваке да воле своју школу, да са радошћу улазе у њено двориште и задовољно из ње излазе, обогаћени новим знањима и оплемењени новим пријатељствима, радознали, креативни и срећни.

Старији основци су са наставницима припремили приредбу у част нових другара. Прваци су се веома обрадовали поклонима које су добили од школе, како би им овај први дан проведени у њој био незабораван. Педагози су се потрудили да ученике изненаде новом ресењом декорацијом у школи и учине им што угоднији повратак у школску клупу. Ове године, осморо првака ће започети своје путовање у свет бројки и слова, заједно са учитељицом Мелиндом.

Васпитно-образовна институција у Батањи је од ове школске године богатија за два просветна радника из Србије. То су учитељице које ће пружити значајну помоћ у настави на српском језику.

Пред основцима и наставницима су бројни програми, манифестације и такмичења. И њихови родитељи и наставници надају се да ће ученици својим радом и трудом успети да савладају све изазове који се пред њих постављају и при том чувати дубоко укорену српску традицију и обичаје.

Драгомир Дујмов
Станислава Ђенеш-Екбауер

Батања